

Koronavirus

Koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen

THL:n seurantaraportti, viikot 52/2021–1–3/2022, 27.1.2021

Viikkoraportin ovat toimittaneet:

Juha Honkatukia, tutkimuspäällikkö, THL

Laura Kestilä, tutkimuspäällikkö, THL

Eeva Reissell, hallintoylilääkäri, THL

Pekka Rissanen, tietoylijohtaja, THL

Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

Tietoa koronavirusepidemiasta muualla:

[Koronaepidemian tilannekatsaukset](#)

[Kokoontumisrajoitukset paikkakunnittain](#)

Sisällys

Väestön hyvinvointi, terveys ja elinolot	3
Työttömien määrä väheni vuoden 2021 aikana	3
MIELI ry:n Kriisipuhelimen soittomäärissä kasvua edelleen vuonna 2021	6
Korkeakouluopiskelijoista joka kolmas kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista	7
Väestön neuvonta ja ohjaus	10
Koronaneuvonnan yhteydenottomäärissä selvää kasvua joulukuussa	10
Palvelut ja etuudet	12
Äitiys- ja lastenneuvolakäynnit	12
Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynnit	13
Palvelunjärjestäjien arvioima perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoidon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys heikentynyt	14
Palvelunjärjestäjien arvioima neuvolapalvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys heikentynyt	15
Palvelunjärjestäjien arvioima kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuus heikentynyt	15
Palvelunjärjestäjien arvioima opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys	16
Palvelunjärjestäjien arvioima mielenterveystyön palvelujen saatavuus heikentynyt, mutta henkilöstön riittävyyden ongelmista korjaantumista	16
Lasten tarvitsemat mielenterveyspalvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa	17
Nuorten tarvitsemat mielenterveyspalvelut erityisesti erikoissairaanhoidossa heikentyneet	17
Aikuisten tarvitsemat mielenterveyspalvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa	18
Iäkkäiden henkilöiden kotiin annettavien sosiaalihuollon palveluiden tilanne on kriisiytymässä	18
Iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautiset asumispalvelut kotihoidon tapaan kriisiytymässä	19
Erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus – hoitoonpääsy	19
Somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus	20
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus	21
Työttömyysturvan ja perustoimeentulotuen tarve väheni tai pysyi ennallaan vuonna 2021 edellisvuoteen verrattuna	22

Viikkoraportin tietoja julkaistaan myös verkkosivulla: thl.fi/koronanvaikutukset

[Katso aiemmat seurantaraportit täältä](#)

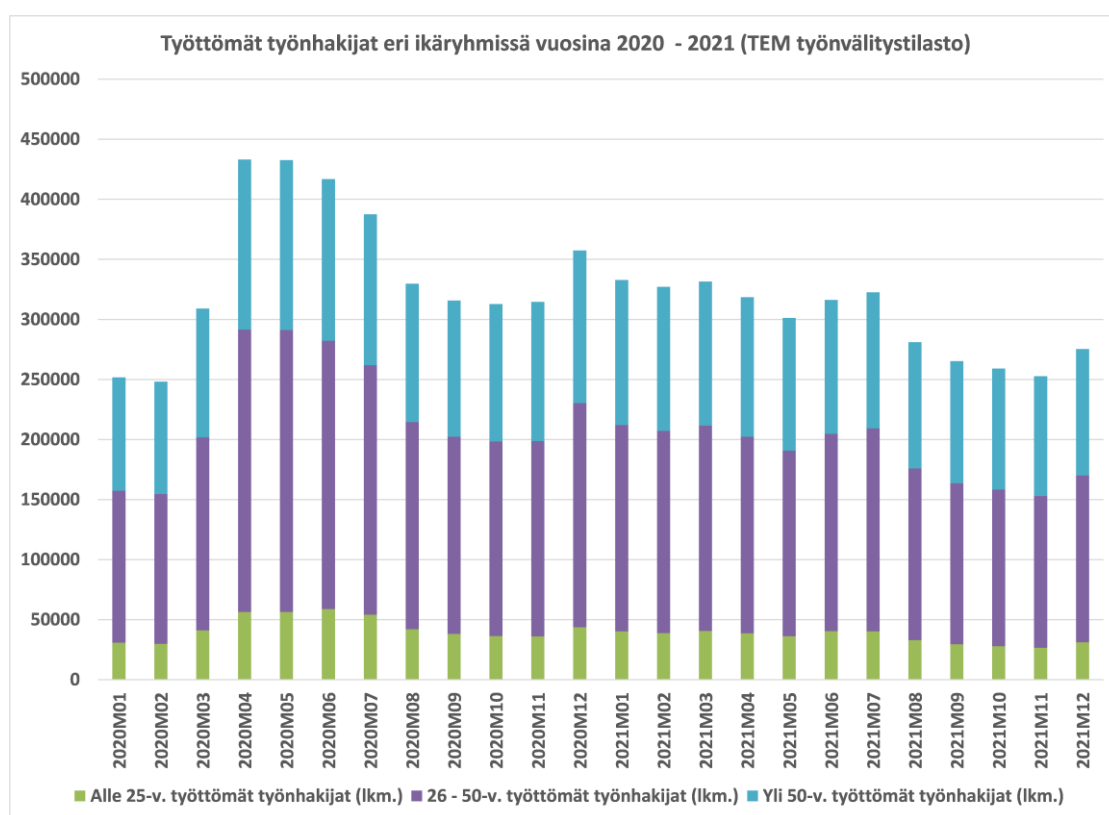
Väestön hyvinvointi, terveys ja elinolot

Työttömien määrä väheni vuoden 2021 aikana

Juha Honkatukia ja Laura Kestilä

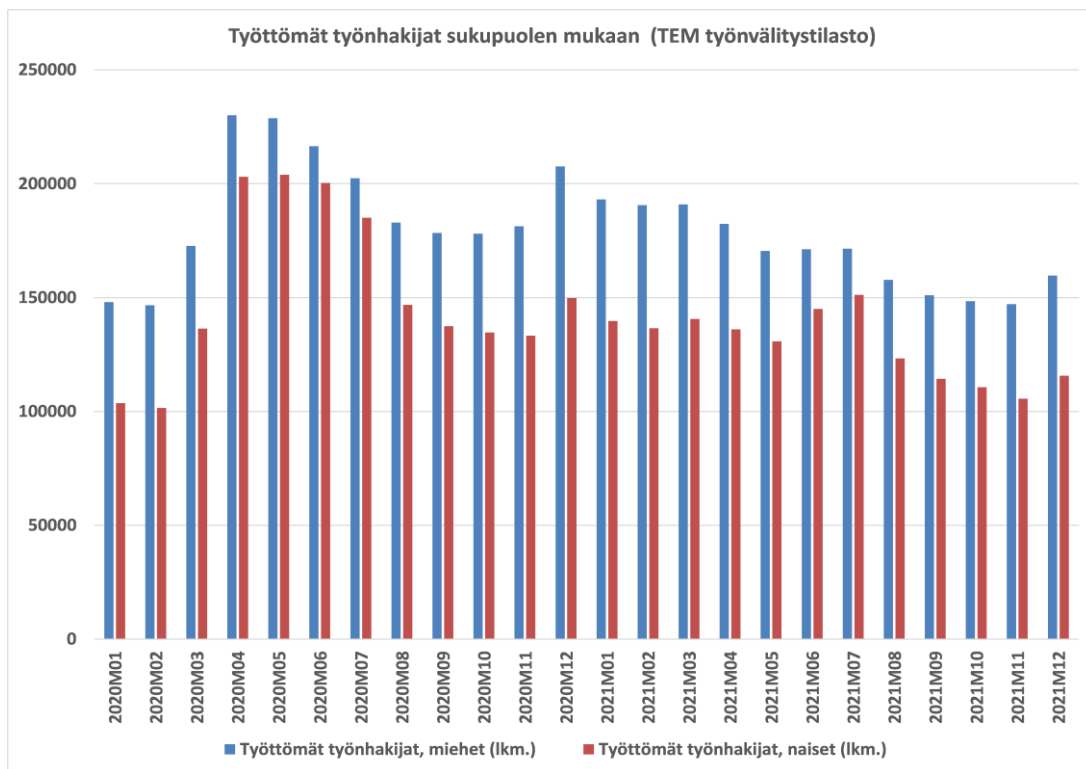
Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi epidemian alkupuolella kevään ja kesän 2020 aikana kaikkiaan noin yli kahdellasadalla tuhannella. Vuoden loppua kohden lukumäärä laski selvästi, mutta vuoden lopulla työttömien työnhakijoiden määrä oli vielä toistasataatuhatta alkuvuotta korkeampi.

Työttömyys laski suhteellisen tasaisesti vuoden 2021 aikana, vaikka kesän aikana siinä tapahtuikin nousua, joka päättyi loppukesästä. Syksyn aikana työttömien määrä laski tasaisesti, mutta joulukuussa havaittiin pientä nousua. Joulukuussa 2021 työttömien määrä oli noin 23 600 korkeampi kuin vuoden 2020 alussa. Alla olevaan kuvaan on koottu työttömien työnhakijoiden lukumäärän kehitys eri ikäryhmissä vuoden 2020 alusta alkaen TEM:n työnvälitystilaston mukaan.

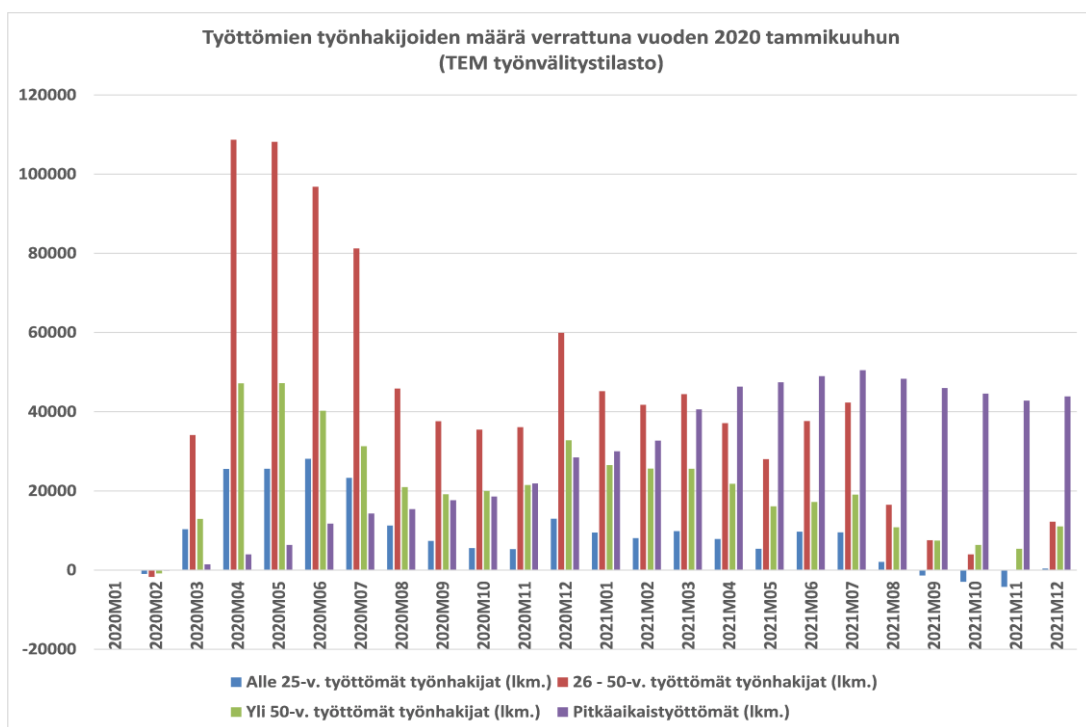
Kuvio. Työttömien työnhakijoiden määrä eri ikäryhmissä kuukausittain ajanjaksolla 1/2020-12/2021. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Sukupuolittain tarkasteltuna vuoden 2020 kevään aikana työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi naisten osalta noin 99 000:lla ja miesten noin 83 000:lla. Tämä selittynee sillä, että lomautukset ja työttömyys kohdistuivat suhteellisesti naisvaltaisemmille (palvelu)aloille. Suhteellisestikin työttömyyden kasvu oli naisten ryhmässä suurempaa, koska naisten osuus työttömistä työnhakijoista oli vuoden 2020 alussa pienempi. Vuoden loppuun mennessä suhteelliset erot kaventuivat. Vuoden 2021 joulukuussa työttömien miesten lukumäärä oli noin 11 500 ja naisten reilut 12 000 korkeampi kuin vuoden 2020 alussa. Alla olevassa kuvassa on kuvattu työttömien työnhakijoiden määrän kehitystä miesten ja naisten osalta.

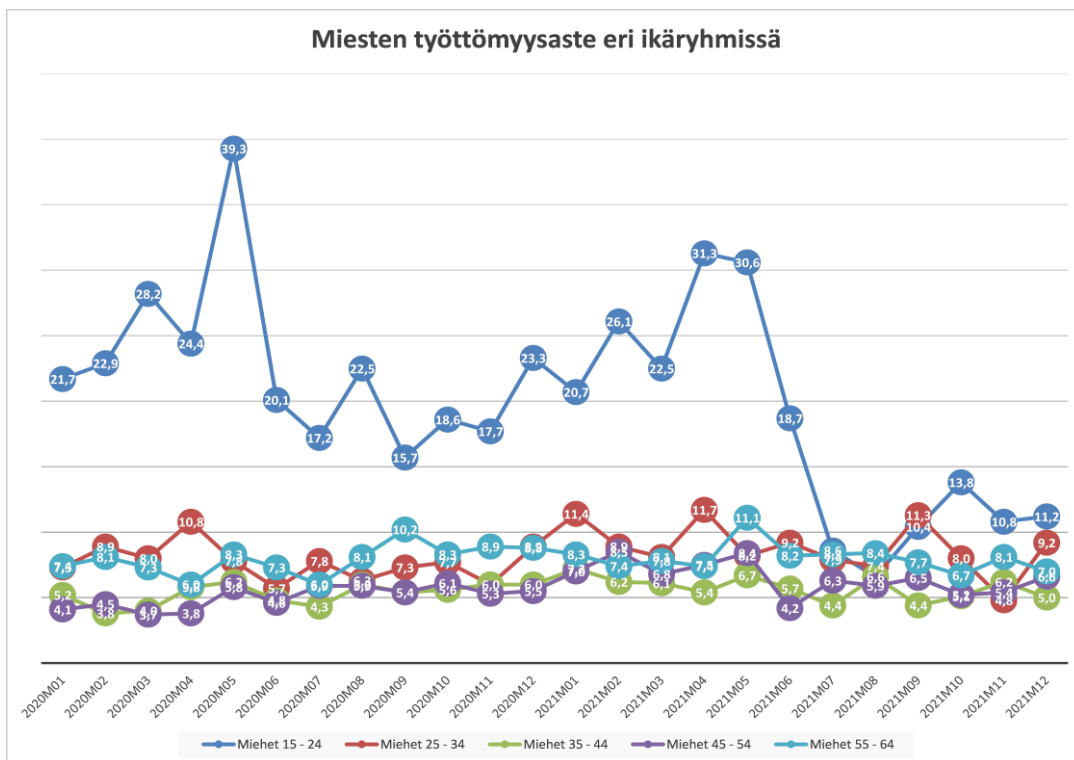
Kuvio. Työttömien työnhakijoiden määrä sukupuolen mukaan kuukausittain ajanjaksolla 1/2020-12/2021. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Alla olevaan kuvaan on koottu työttömien työnhakijoiden määrän muutos eri ikäryhmissä verrattuna vuoden 2020 tammikuuhun. Lisäksi siinä on kuvattu pitkäaikaistyöttömien määrän muutos. Työttömien työnhakijoiden määrä laski syys-marraskuulla 2020 mutta nousi sitten joulukuussa. Syksyn 2021 aikana työttömien määrä laski selvästi ja marraskuuhun mennessä työttömyys painui ennätysalhaiseksi. Pitkäaikaistyöttömien kääntyi kuitenkin syksyn mittaan nousuun. Työttömistä aiempaa useampi on siten nähtävästi pitkäaikaistyöttömänä.

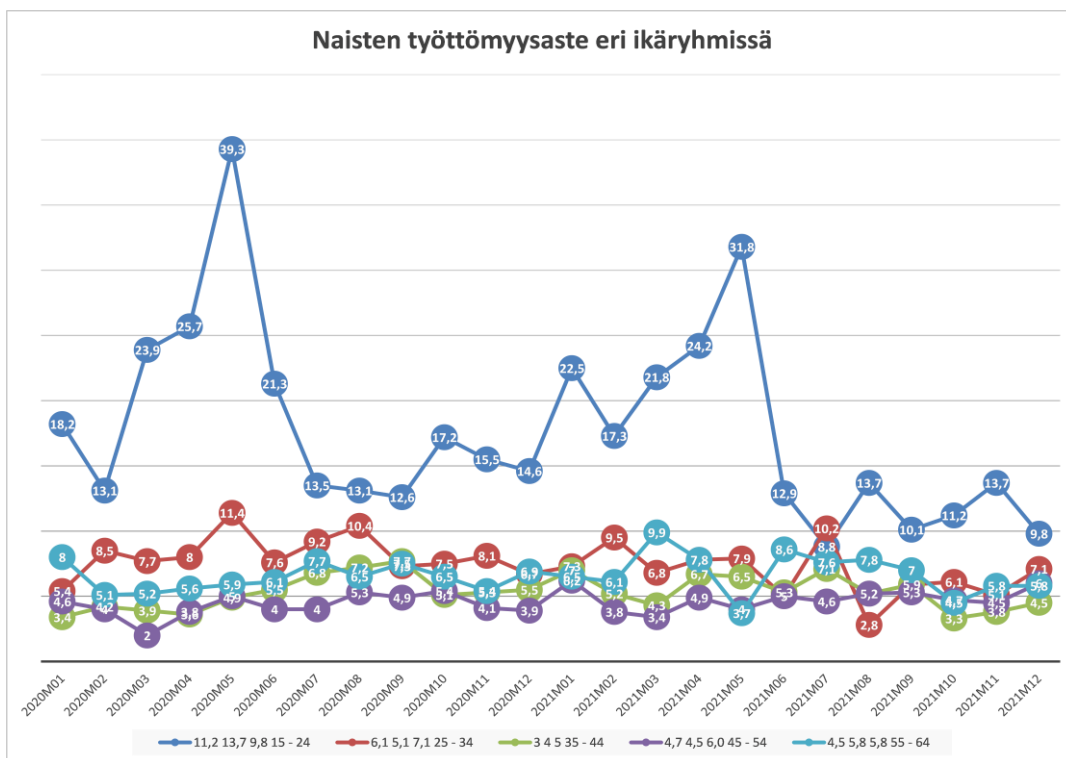

Kuvio. Työttömien työnhakijoiden määrän muutos tammikuusta 2020. Lähde: TEM, työnvälitystilasto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Alla olevissa kuvissa kuvataan miesten ja naisten työttömyysastetta eri ikäryhmissä Tilastokeskuksen tietojen valossa. Kaikkein nuorimpien ja toisaalta vanhimpien ikäryhmien työttömyysaste on molemmilla sukupuolilla keskimääräistä korkeampi, mutta naisten työttömyysaste on useimpina kuukausina ollut miesten vastaavaa alempi. Työttömyysaste aleni useimmissa ikäluokissa vuoden 2021 aikana, mutta joulukuussa tapahtui pieni käänne ylöspäin.

Kuvio. Miesten työttömyysaste ajanjaksolla 1/2020-12/2021. Lähde: Tilastokeskus. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

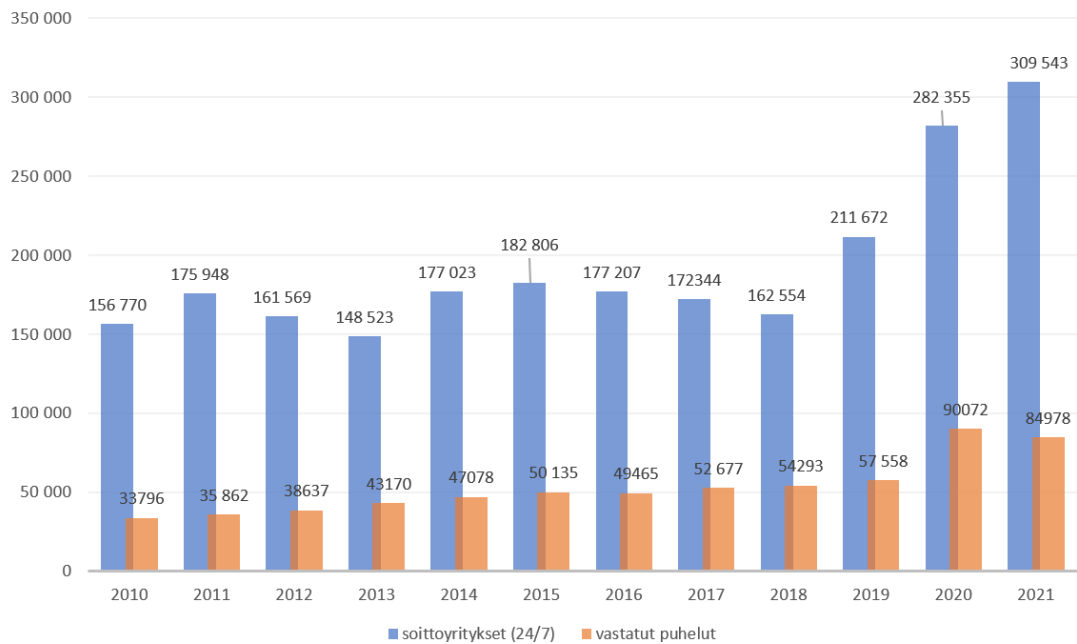
Kuvio. Naisten työttömyysaste ajanjaksolla 1/2020-12/2021. Lähde: MIELI ry. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

MIELI ry:n Kriisipuhelimen soittomäärissä kasvua edelleen vuonna 2021

Susanna Winter ja Laura Kestilä

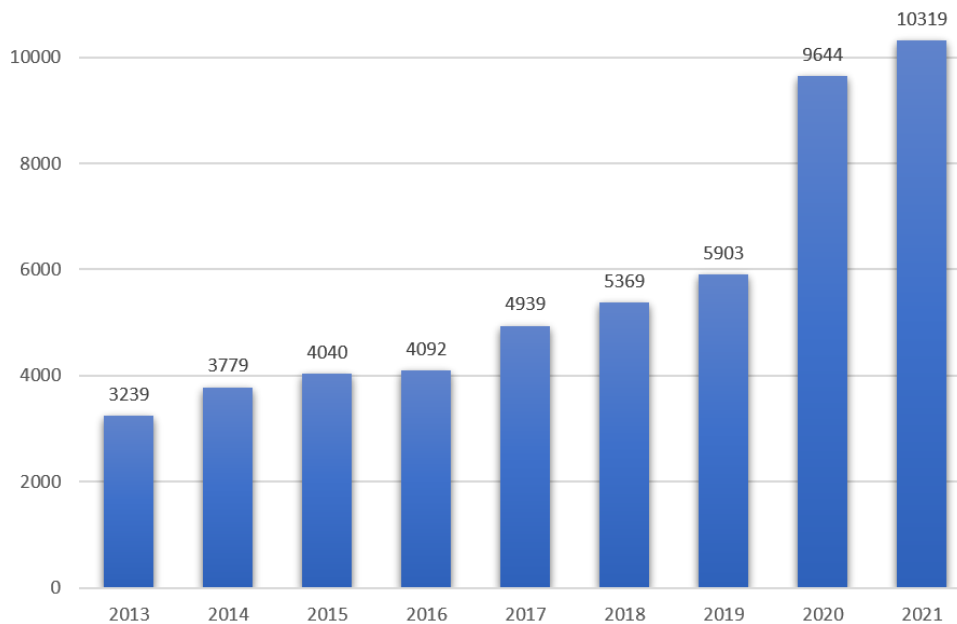
Vuonna 2021 MIELI ry:n Kriisipuhelimesta tehtiin edellisvuoden tapaan uusi ennätys yhteydenottojen määrissä. Soittoyrityksiä tuli vuoden aikana yhteensä noin 309 500, mikä on lähes 100 000 enemmän kuin ennen koronaepidemian alkua vuonna 2019 ja 27 000 (10 %) enemmän kuin 2020. Soittojen määrä on ollut erityisen suurta loka-marraskuusta 2021 lähtien ja puheluita tulee noin 1000 vuorokaudessa.

Vastattuja puheluita oli vuonna 2021 reilu 84 900, mikä on noin 5 000 vähemmän kuin ennätysvuonna 2020. Varsinaisten kriisikeskustelujen määrä nousi hieman. Vuonna 2020 oli enemmän soittoja, jotka eivät johtaneet keskusteluihin.

Kuvio. Soittoyritykset ja vastatut puhelut (3 linjaa) vuosina 2010-2021. Lähde: MIELI ry. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Kriisipuhelimeen soittavat eniten naiset (68 %). Soittajista 32 prosenttia oli vuonna 2021 alle 40-vuotiaita ja 21 prosenttia yli 63-vuotiaita. Eniten koronaepidemian aikana on noussut 18-29 -vuotiaiden nuorten aikuisten tekemien soittojen määrä. Alle 30-vuotiaiden soittojen määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2019 vuoteen 2021, jolloin Kriisipuhelimesta vastattiin yli 10 300 nuoren soittoon. Nuorten soittoissa monet käsittelivät opintoja, esimerkiksi sitä, etteivät etäopinnot edisty toivotusti ja että keskusteluapua on vaikea saada pitkien jonojen takia. Lisäksi monilla sosiaaliset kontaktit ovat olleet vähissä. Suurin osa alle 30-vuotiaista soittajista on naisia.

Kuvio. Kriisipuhelimessa alle 30-vuotiaiden kanssa käytyjen keskustelujen määrä vuosina 2013-2021. Lähde: Mieli ry. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Kriisipuhelin-päivystäjä tilastoi jokaisen vastatun puhelun ja kirjaa keskustelun jälkeen keskustelun 1-3 syytä. Nuorten soittojen syissä yleisimmät ovat paha olo (erityisesti ahdistuneisuus) ja ihmissuhdeongelmat. Tässä ikäryhmässä itsetuhoisuus on syistä kolmanneksi yleisin, kun kaikilla soittajilla kolmantena oli arjesta selviytymiseen liittyvät ongelmat. Joka kolmas (33%) itsetuhoisuudesta puhuvista soittajista oli syksyllä 2021 alle 30-vuotias nainen.

Itsetuhoisten keskustelujen määrä on noussut Kriisipuhelimessa huomattavasti, kun verrataan koronaepidemiaa edeltävää aika ja syksyä 2021. Keskustelujen määrän nousu näkyy niin keskusteluissa itsetuhoisista ajatuksista kuin päivystäjän arvion mukaan akuutissa itsemurhavaarassa olevien kanssa käydyissä keskusteluissa. Syys-joulukuussa 2019 Kriisipuhelimessa käytiin keskimäärin 42 keskustelua, jossa päivystäjä arvioi soittajan olevan akuutissa itsemurhavaarassa. Syys-joulukuussa 2021 näitä keskusteluja oli kolme kertaa enemmän, 116 kuukaudessa. Akuutiksi itsemurhavaaraksi luetaan Kriisipuhelimessa soitot, joissa soittaja on lähiaikoina yrittänyt itsemurhaa tai hänellä on valmis itsemurhasuunnitelma. Vaikka itsetuhoisten keskustelujen lukumäärä on noussut, niiden osuus puheluista on pysynyt 6–7 prosentissa.

Lisätietoa:

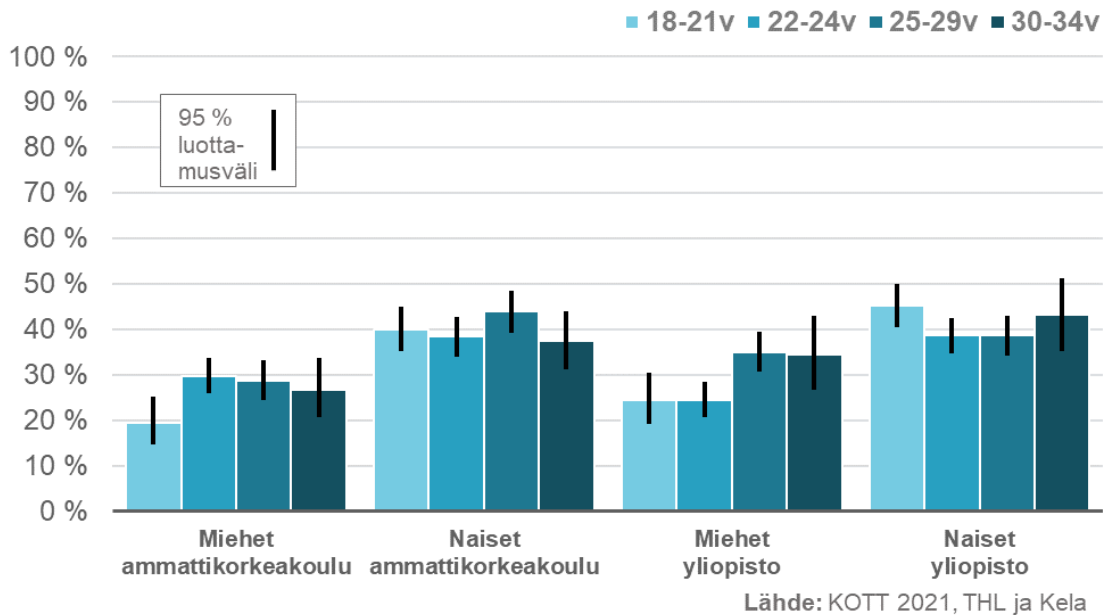
Vuoden 2021 Kriisipuhelintilastot: <https://mieli.fi/wp-content/uploads/2022/01/Vuoden-2021-Kriisipuhelin-tilastot.pdf>

Tiedote 20.1.2022: [Itsemurhasuunnitelmat lähes kolminkertaistuneet pandemian aikana Kriisipuhelin-keskusteluissa.](#)

Korkeakouluopiskelijoista joka kolmas kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista

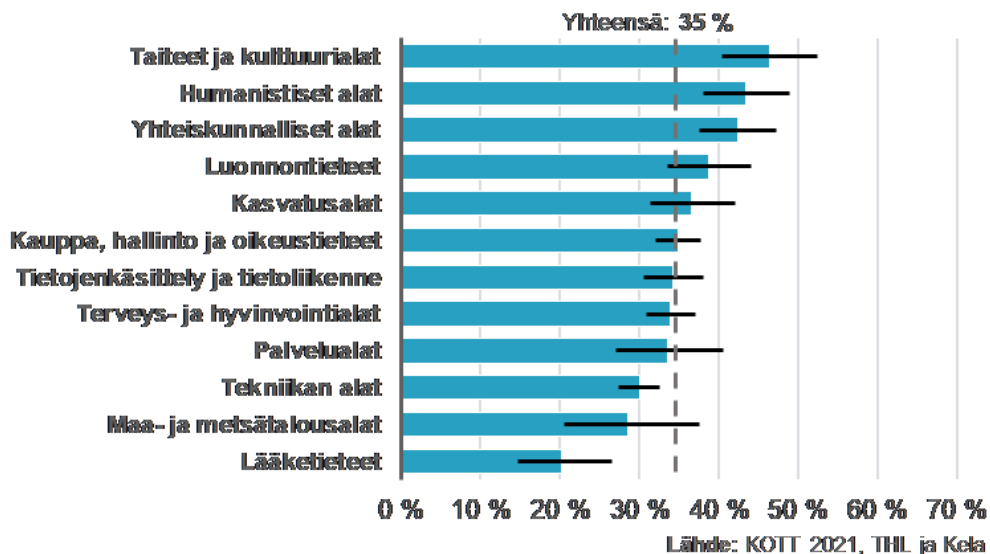
Suvi Parikka, Noora Holm ja Jonna Ikonen

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT 2021) mukaan joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista. Opiskelijoilla psyykkisiä oireita ja kuormittuneisuutta näkyi suhteessa enemmän kuin koko aikuisväestössä. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelevista naisista 40 prosenttia kertoi ahdistuksen ja masennuksen oireista kun vastaava osuus miehillä oli 28 prosenttia.

Kuvio 1. Kliinisesti merkittävä psyykinen kuormittuneisuus (MHI-5) ikäryhmittäin sekä sukupuolen ja korkeakoulusektorin mukaan. Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus KOTT 2021, THL ja KELA. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Erot psyykkisessä oireilussa olivat opintoalan mukaan tarkasteltuna selkeät: yleisintä psyykinen kuormittuneisuus on taiteiden ja kulttuurin opiskelijoilla (45 %), vähäisintä puolestaan lääketieteen opiskelijoilla (20 %). Osan opintoalojen välisestä vaihtelusta selittävät alojen erilaiset sukupuolirakenteet.

Kuvio 2. Kliinisesti merkittävä psyykinen kuormittuneisuus (MHI-5) opintoalan mukaan. Lähde: Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus KOTT 2021, THL ja KELA. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Opiskelijoiden psyykinen kuormittuneisuus alkoi lisääntyä jo ennen koronaepidemiaa. Osa vuoden 2021 tutkimuksessa havaitusta kuormittuneisuudesta voikin johtua etäopetuksen aiheuttamista opiskeluvaikeuksista. Korkeakouluopiskelijoista lähes puolet koki, että opintojen vaatima työmäärä on lisääntynyt koronaepidemian aikana. Opintotaakan kasvamisesta kertovat varsinkin naisopiskelijat: yliopistossa opiskelevista 18–21-vuotiaista naisista 62 prosenttia ja ammattikorkeakoulussa opiskelevista samanikäisistä naisista 66 prosenttia koki opintojen vaatiman työmäärän lisääntyneen.

THL toteutti KOTT-tutkimuksen ensimmäistä kertaa. YTHS vastannut vuosien 2000, 2004, 2008, 2012 ja 2016 tiedonkeruista. KOTT on kyselytutkimus, johon voi vastata netissä. Vastaajat ovat 18–34-vuotiaita YO- ja AMK -opiskelijoita. Sähköinen tiedonkeruu toteutettiin koronaepidemian 3. aallon aikana (23.2.-9.4.2021). Vastausaktiivisuus oli 53 %. Vastaajajoukko on painottamalla korjattu vastaamaan 18–34-vuotiasta korkeakoulu-opiskelijaväestöä.

Lisätietoa: thl.fi/kott

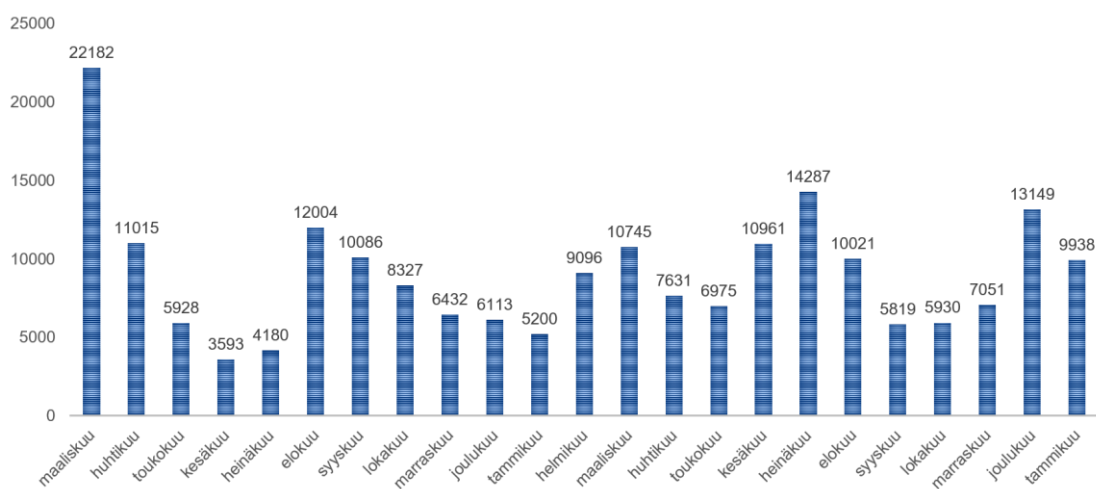
Tutkimustulokset saatavilla [Terveysme.fi](https://terveytemme.fi) verkkopalvelusta, [KOTT-tulokset](#).

Väestön neuvonta ja ohjaus

Koronaneuvonnan yhteydenottomäärissä selvää kasvua joulukuussa

Marko Lähteenmäki, Minna Kuitunen, Anna-Leena Lohiniva ja Laura Kestilä

Suomalaisten yhteydenotoissa Digi- ja väestöviraston koronaneuvontaan havaittiin loppuvuonna kasvua. Joulukuussa yhteydenottoja oli yhteensä peräti yli 13 000, kun määrä oli marraskuussa noin 7 000 ja lokakuussa vajaa 6 000. Tammikuussa 22. päivään mennessä yhteydenottoja oli kertynyt lähes 10 000.

Kuvio: Yhteydenottojen lukumäärä Digi- ja väestöviraston koronaneuvontaan kuukausittain ajalla 3/2020-1/2022 (tammikuun tiedot 22.1. saakka). Lähde: Digi- ja väestövirasto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Kysytyjä asioita viime viikkoina ovat olleet mm. seuraavat:

- Matkustus: maahantulorajoitukset, matkustusrajoitukset eri maihin, rajalla hyväksytyt koronatestit, satamien rajoitukset
- Altistuminen; mitä pitää tehdä, voinko mennä töihin, tarvitseeko jäädä karanteeniin kun on rokotettu, joudunko karanteeniin ja kuinka pitkäksi aikaa, ei oireita mutta pitääkö mennä testiin, lasten altistuminen – mitä muu perhe tekee/lasten huoltoasiat, miten haen korvauksia lapsen jouduttua karanteeniin, työnantajien kysymyksiä altistumisesta työpaikoilla, urheilujoukkueiden altistuminen
- Rokotukset; kolmannen tai neljännen rokotteen ottaminen, rokotusten haitat, lasten rokotukset, täysi rokotesarja – mitä tarkoittaa, rokotteen ottaminen toisella paikkakunnalla, sairastettu korona ja rokotus, rokotussuojan kesto, rokotusväli
- Karanteenin pituus, terveydenhuollosta ei ole soitettu ohjeita, karanteenin lyhentäminen, tartuntatautipäiväraha, virallinen karanteenimääräys
- Kotitesti positiivinen – mitä teen, miten pääsen testiin, onko testiin pakko mennä
- Yleistä tietoa pandemiasta, koronan immuniteetti, tilastot, Omikron, itämisaika, oireet, nykyiset ohjeet ja niiden tulkitseminen
- Yksityisten tilaisuuksien pitäminen, kokoontumisrajoitukset, ravintolarajoitukset

- Eristyksen päättäminen, eristyksen noudattaminen, eristyspäivien laskeminen

Koronavilkusta ja koronapassista kysyttiin mm. seuraavia asioita:

Koronavilkku

- Altistusilmoitus – miten toimia (rokotettu/rokottamaton)?
- Altistumisilmoituksen poistuminen
- Ei ole saanut koodia, vaikka on sairastunut koronaan

Koronapassi

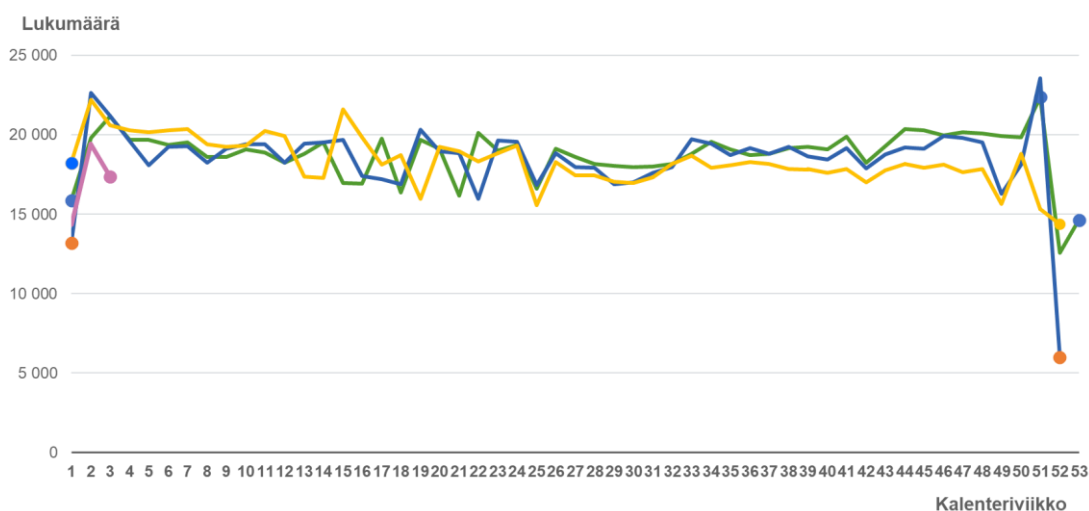
- Miksi käytöstä luovuttiin?
- Kuinka kauan koronapassi on voimassa?
- Miksi rokotukset eivät näy passissa?
- Ulkomaalaisen koronapassi
- Näkykö sairastettu korona passissa?
- EU:n ulkopuolella saadut rokotukset ja koronapassi

Palvelut ja etuudet

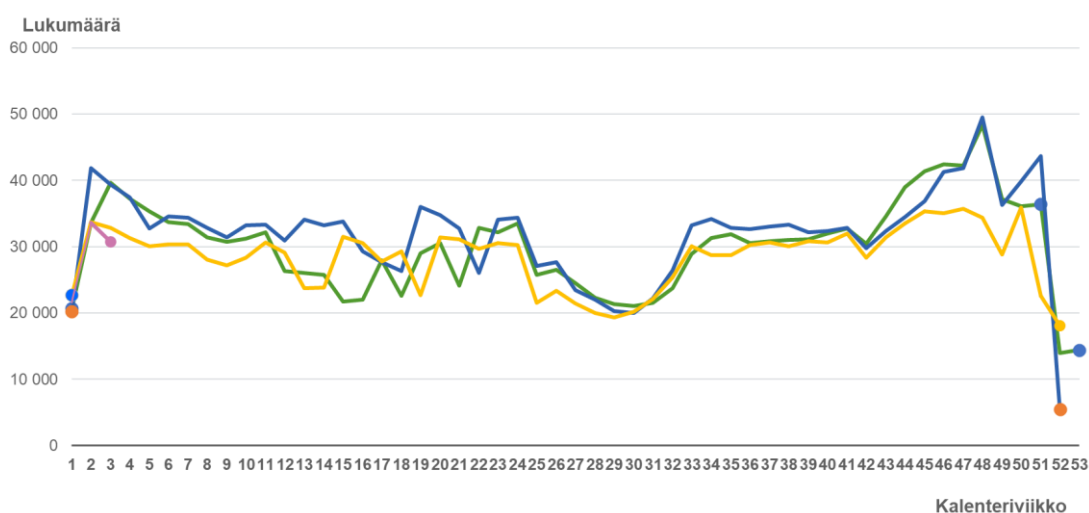
Äitiys- ja lastenneuvolakäynnit

Eeva Reissell, Päivi Lindberg ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon äitiys- ja lastenneuvolakäynnit olivat vuonna 2021 samalla tasolla kuin koronavirusepidemiaa edeltävänä vuonna 2019 ja ensimmäisenä pandemiavuonna 2020. Syksyllä 2021 äitiysneuvolakäyntien määrä on ollut viikkotasolla pienempi kuin edeltävinä vuosina, mutta tiedonsiirto-ongelmat voivat vaikuttaa käyntilukemiin.

Kuvio: Perusterveydenhuollon äitiysneuvolakäynnit viikoittain vuosina 2019–2022. Apotti tietojärjestelmän käyttöönotto keväällä 2021 on aiheuttanut Uudenmaan alueen tiedoissa epävarmuutta, joka on huomioitava. Lähde: THL, Avohilmo-rekisteri. Päivitetty verkkosivuille 27.01.2022

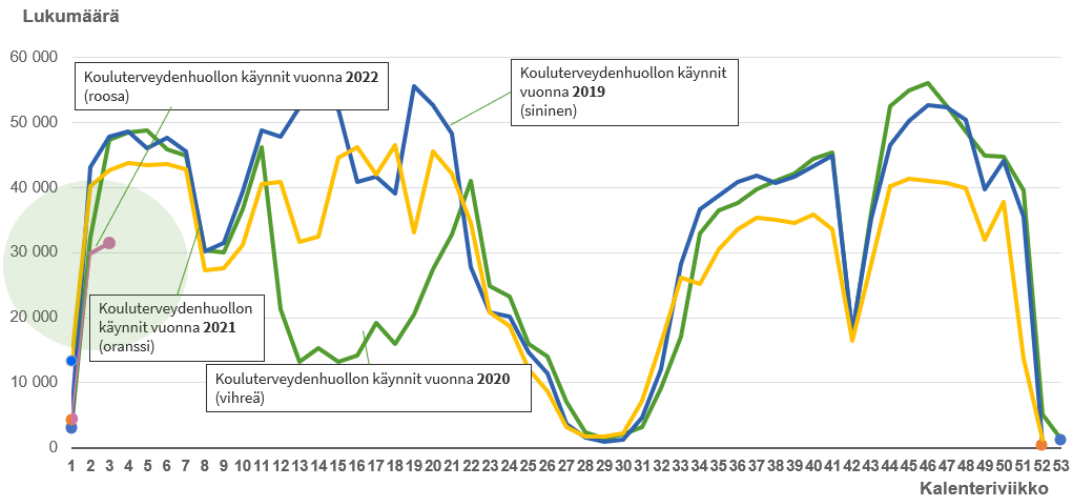

Kuvio: Perusterveydenhuollon lastenneuvolakäynnit kuukausittain vuosina 2019–2022. Apotti tietojärjestelmän käyttöönotto keväällä 2021 on aiheuttanut Uudenmaan alueen tiedoissa epävarmuutta, joka on huomioitava. Lähde: THL, Avohilmo-rekisteri. Päivitetty verkkosivuille 27.01.2022

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynnit

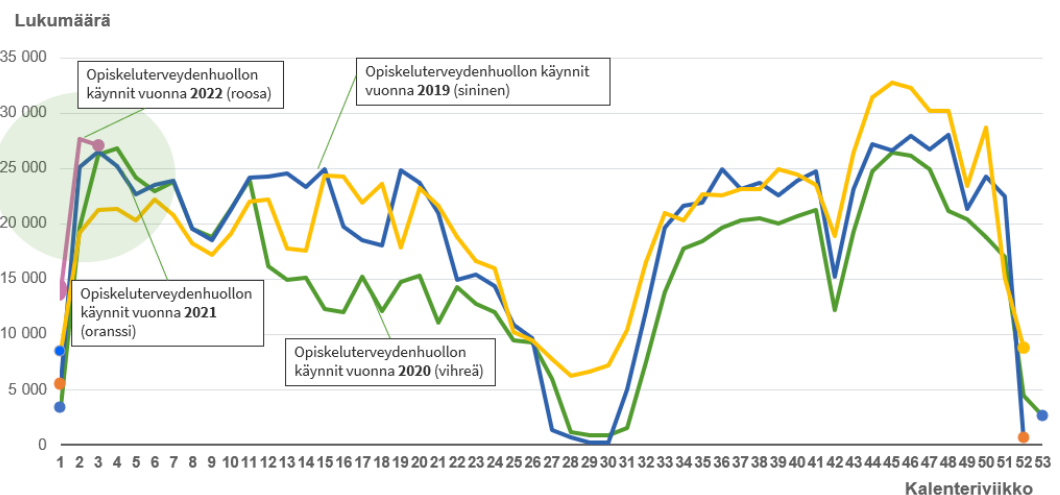
Eeva Reissell, Päivi Lindberg, Pekka Rissanen

Kouluterveydenhuollon käynnit perusterveydenhuollossa olivat alkuvuodesta 2021 samalla tasolla kuin koronavirusepidemiaa edeltävän vuoden 2019 keväällä, mutta kesän jälkeen kouluterveydenhuollon käyntimäärät ovat olleet pienemmät kuin vuosina 2019 ja 2020. On kuitenkin huomioitava kevään 2021 jälkeen käyntivolyyymeissä esiintyvä huomattava epävarmuus. Tämä johtuu tietojen siirtoon liittyvistä haasteista erityisesti Uudenmaan alueella.

Kuvio: Julkisen perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit viikoittain vuosina 2019–2021 ja alkuvuosi 2022. Apotti tietojärjestelmän käyttöönotto keväällä 2021 on aiheuttanut Uudenmaan alueen tiedoissa epävarmuutta, joka on huomioitava. Lähde: THL, Avohilmo-rekisteri. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Opiskeluterveydenhuollon käynnit perusterveydenhuollossa vuonna 2021 olivat lähes samalla tasolla kuin pandemiaa edeltäen vuonna 2019. Näyttäisi siltä, että opiskeluterveydenhuollon käynnit olivat kesällä ja alkusyksyllä vuonna 2021 selvästi suuremmat kuin edellisvuosina. Sama havainto näyttäisi toistuvan myös syyslomien jälkeen.

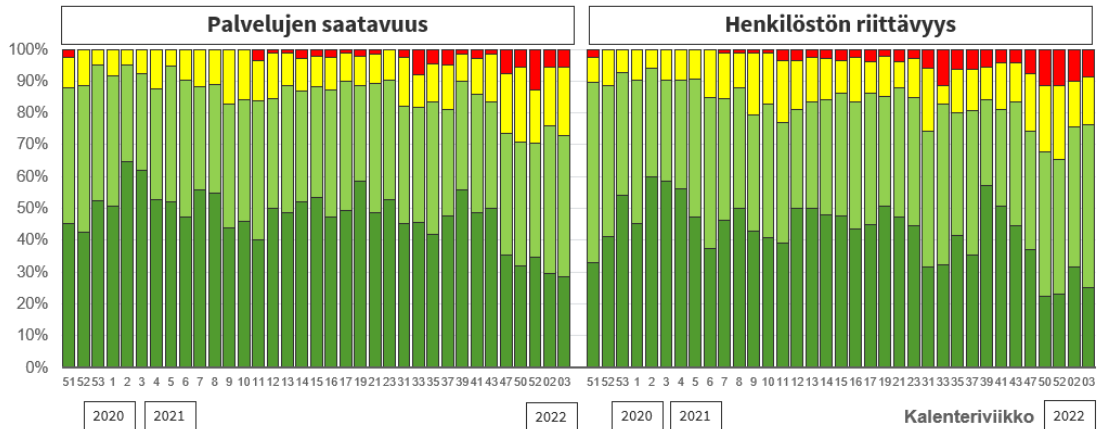

Kuvio: Opiskeluterveydenhuollon käynnit julkisessa perusterveydenhuollossa viikoittain vuosina 2019–2021 ja alkuvuonna 2022. Kevään 2021 jälkeen käyntivolyyymeissä esiintyy huomattavaa epävarmuutta, mikä johtuu Uudellamaalla mm. Apotti-tietojärjestelmää käyttävien organisaatioiden tietojen siirtoon liittyviin haasteisiin. Lähde: THL, Avohilmo-rekisteri. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Palvelunjärjestäjien arvioima perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoidon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys heikentynyt

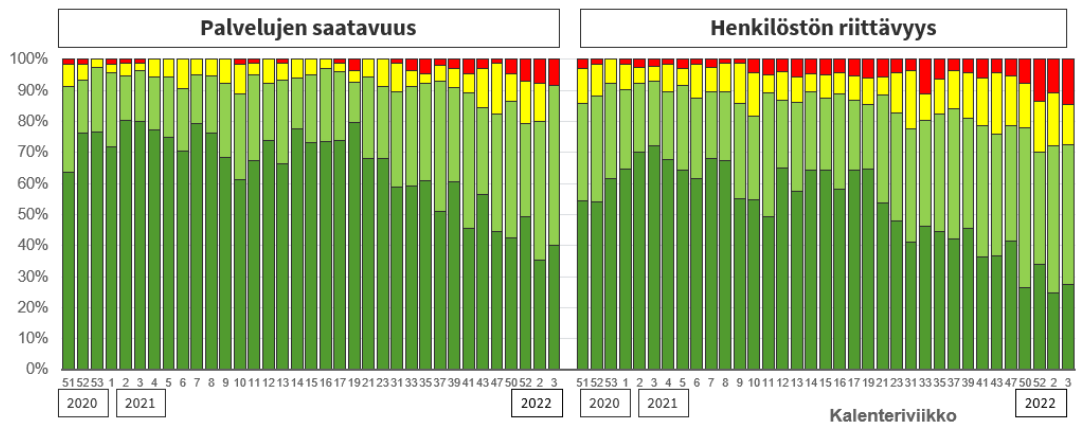
Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioissa avovastaanottojen saatavuudessa on ollut ongelmia jo pitkään, mutta tilanne heikentyi vuonna 2021 viikosta 43 lähtien. Avosairaanhoidon henkilöstön riittävyyden ongelmat korostuivat entisestään viikosta 47 lähtien. Palvelunjärjestäjät ovat kommentissaan maininneet syiksi henkilöstösiirrot muihin tehtäviin kuten tartunnan jäljitykseen.

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat avosairaanhoidon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Vuodeosastoilla hoidon saatavuuden tilanne heikentyi jo kesällä 2021, mutta vasta viimeisten viikkojen aikana huolestuttavien tai kriittisten tilanteiden osuus on kasvanut. Henkilöstöresurssien suhteen huolestuttavia tai kriittisiä tilanteita on palvelunjärjestäjien mukaan esiintynyt pitkin syksyä ja vuodenvaihde 2021-2022 oli erityisen hankala.

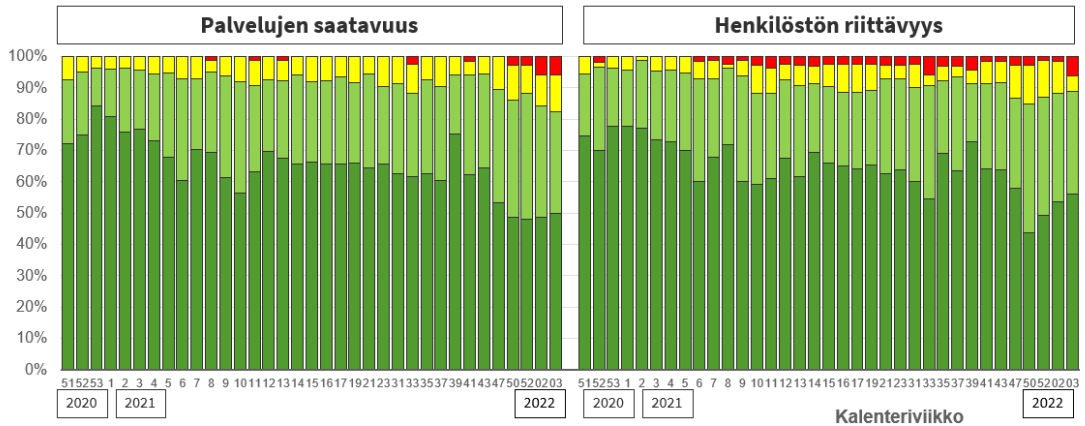

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat vuodeosastohoidon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Palvelunjärjestäjien arvioima neuvolapalvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys heikentynyt

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioima neuvolapalvelujen saatavuus on viimeisten mittausten perusteella laskenut aikaisempaan nähden. Mittaushistorian aikana näiden palveluiden saatavuus on arvioitu noin 90 prosentissa raporteista hyväksi tai kohtalaiseksi, mutta vuodenvaihteen 2021-2022 aikana tilanne on jonkin verran vaikeutunut. Neuloiden henkilöstön riittävyys on arvioiden perusteella ollut kohtalainen, mutta sen suhteen on raportoitu vaikeutumista mm. tartunnan jäljityksen vaatimien henkilöstöresurssien johdosta.

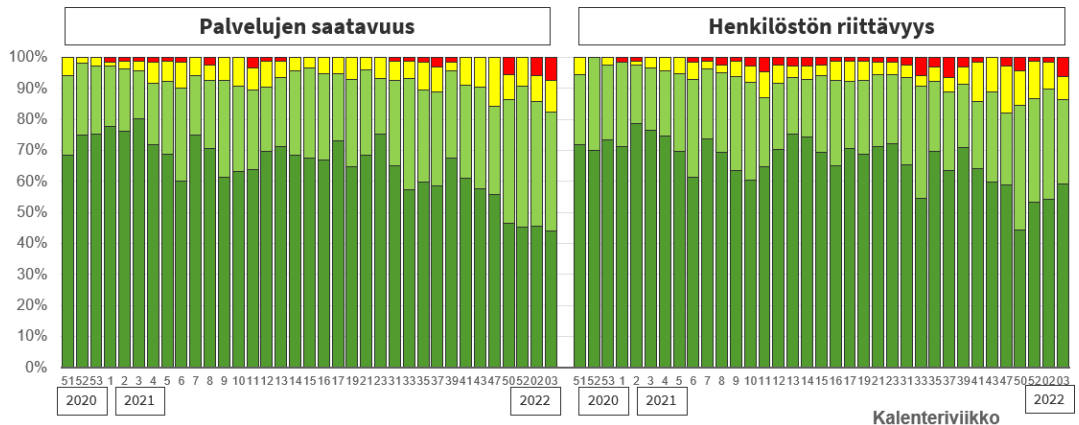

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat neuvolapalvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022

Palvelunjärjestäjien arvioima kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuus heikentynyt

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioima kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuus on viimeisten, poikkeuksellisesti viikoittain, tehtyjen mittausten perusteella heikentynyt. Henkilöstön riittävydessä on ollut haasteita, mutta vuoden 2022 alkupuolella tilanne näyttäisi olevan korjaantumassa.

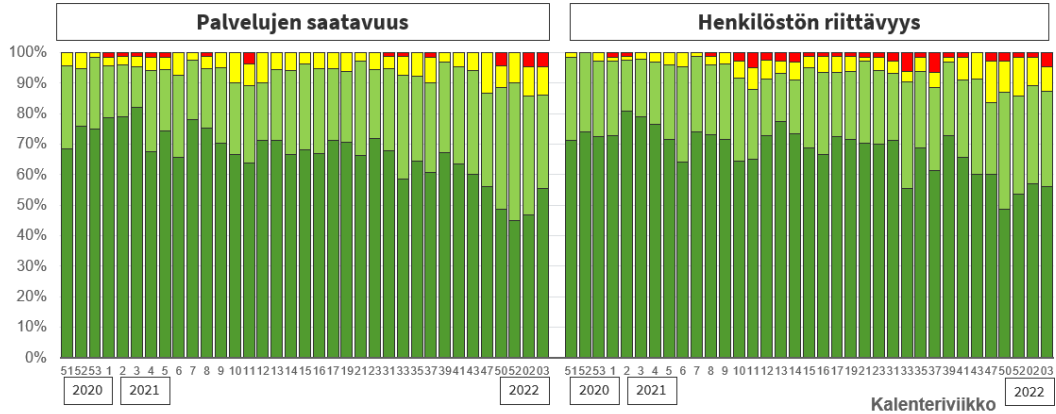

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Palvelunjärjestäjien arvioima opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys olleet palvelunjärjestäjien arvioimana aikaisempaa haasteellisempia vuodenvaihteessa 2021-2022, joskin kriittistä henkilöstöpulaa on esiintynyt vähemmän kuin vuoden 2021 aikaisemmin.

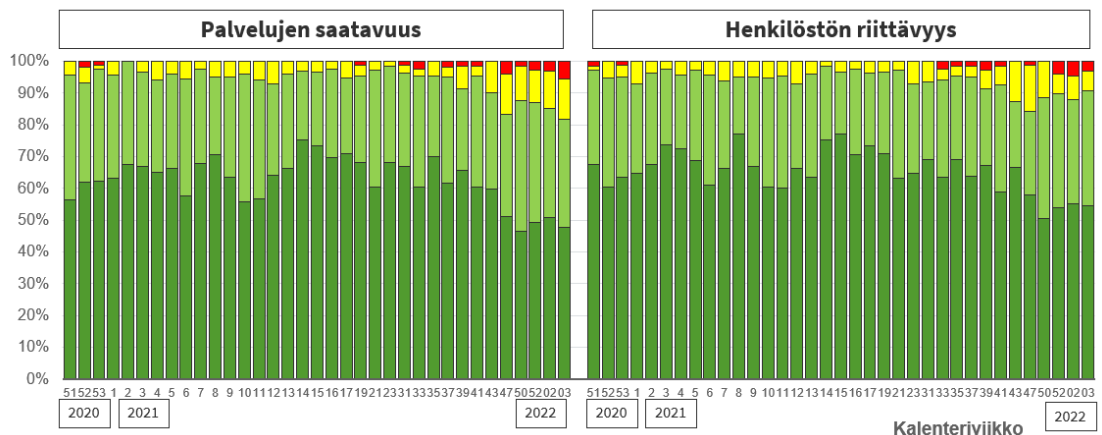

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020 ja 2021. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Palvelunjärjestäjien arvioima mielenterveystyön palvelujen saatavuus heikentynyt, mutta henkilöstön riittävyyden ongelmassa korjaantumista

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimana mielenterveystyön palvelujen saatavuudessa on muutoksia huolestuttavien tai vaikeutuneiden tilanteiden lisääntyessä viime viikkoina. Henkilöstön riittävydessä ei kuitenkaan enää raportoida viikkojen 43 ja 47 tapaan yhtä kriittisiä tilanteita.

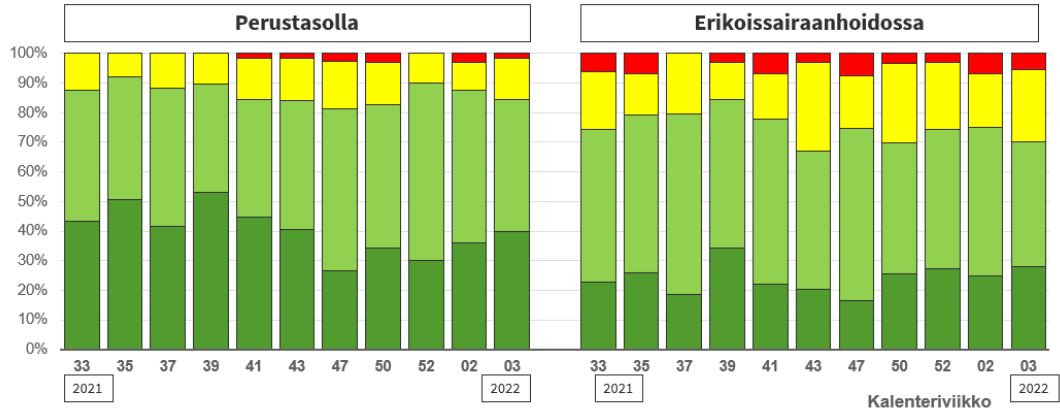

Kuvio: Perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioimat mielenterveystyön palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys seurantakyselyn mittausviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Lasten tarvitsemat mielenterveyspalvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelujärjestäjien arvioimaa lasten mielenterveyspalvelujen saatavuutta perustasolla ja erikoissairaanhoidossa on seurattu syksystä 2021 alkaen. Molemmissa palveluissa havaittiin saatavuusongelmia viikkoina 43-47. Perustasolla tilanne huolestuttavien ja kriittisten tilanteiden osalta korjaantui loppuvuonna jonkin verran, mutta erikoissairaanhoidon osalta tilanne on huolestuttavien saatavuusongelmien osalta jatkunut hankalana. Palvelunjärjestäjien kommenttien perusteella tilanne ei välttämättä johdu suoranaisesti koronaepidemiasta.

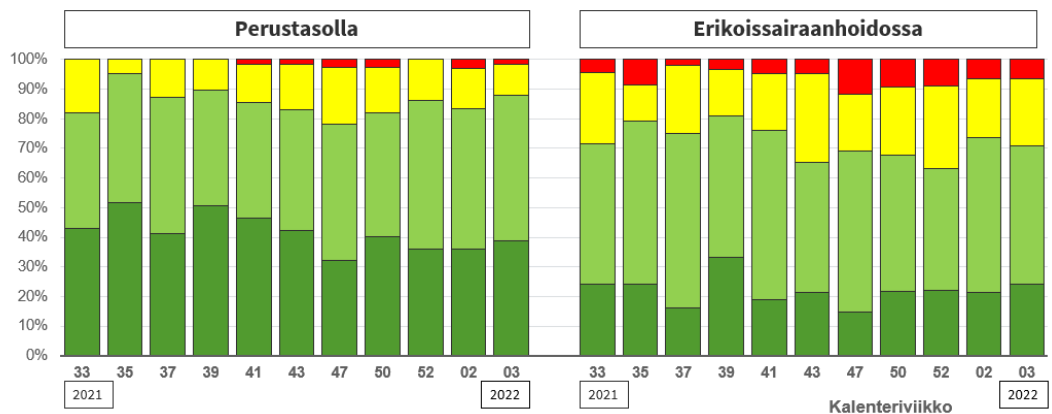

Kuvio: Lasten tarvitsemat mielenterveystyön palvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioiden mukaan vuoden 2021 viikosta 33 vuoden 2022 viikkoon 3. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Nuorten tarvitsemat mielenterveyspalvelut erityisesti erikoissairaanhoidossa heikentyneet

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Perusterveydenhuollon palvelujärjestäjien arvioimana nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuus perustasolla ja erikoissairaanhoidossa on syksyllä 2021 ollut haasteellista. Erityisesti erikoissairaanhoidosta raportoidut vaikeutuneet tilanteet ovat pysyneet koholla viikon 47 jälkeen. Palvelunjärjestäjät ovat kuitenkin usein kommentoineet tilannetta vapaamuotoisesti. Saatavuusongelmat eivät näiden kommenttien mukaan johdu kaikilta osin suoranaisesti epidemiatilanteesta.

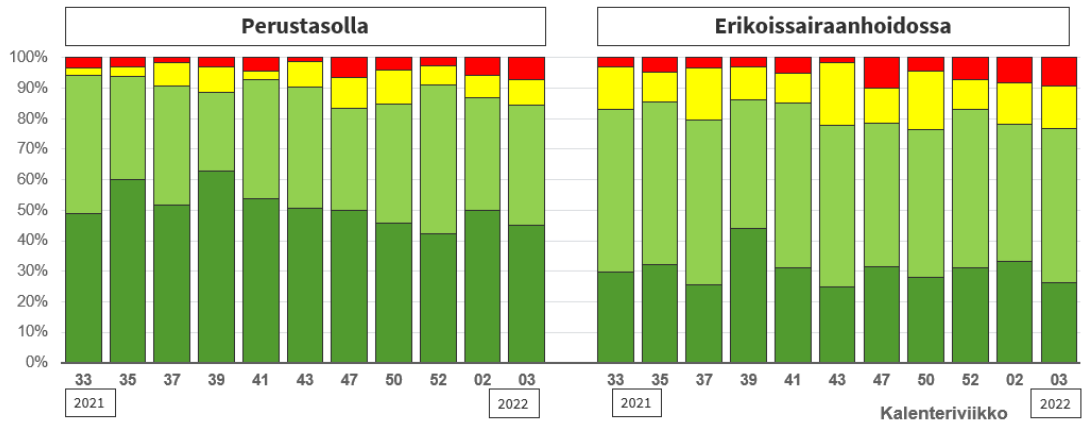

Kuvio: Nuorten tarvitsemat mielenterveystyön palvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioiden mukaan vuoden 2021 viikosta 33 vuoden 2022 viikkoon 3. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Aikuisten tarvitsemat mielenterveyspalvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Kuten nuorten mielenterveyspalveluissa, myös aikuisten palveluiden, erityisesti erikoissairaanhoidon palveluiden, saatavuus on perusterveydenhuollon palvelujärjestäjien arvioimana usein huolestuttavaa tai kriittistä. Seurantajakson aikana kyseisen palvelun saatavuutta pidettiin huolestuttavana tai kriittisenä jopa lähes neljäsosassa vastauksista. Ongelmien taustalla olevat syyt voivat sanallisten arvioiden mukaan olla palvelujärjestelmässä itsessään eivätkä ne liity suoranaisesti koronaepidemiaan.

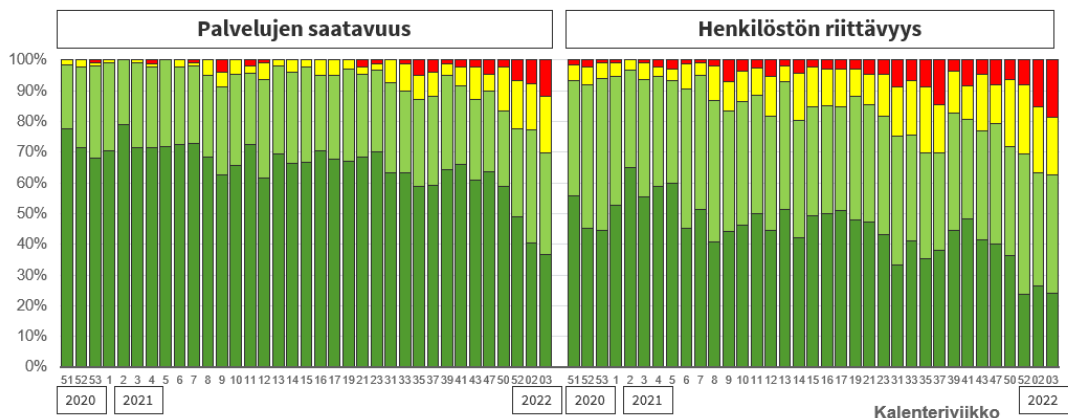

Kuvio: Aikuisten tarvitsemat mielenterveystyön palvelut perustasolla ja erikoissairaanhoidossa perusterveydenhuollon palvelujärjestäjien arvioiden mukaan vuoden 2021 viikosta 33 vuoden 2022 viikkoon 3. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

lääkäiden henkilöiden kotiin annettavien sosiaalihuollon palveluiden tilanne on kriisiytymässä

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Sosiaalihuollon iäkkäille henkilöille kotiin annettavien palveluiden saatavuuden tilanne pysyi aina syksyyn 2021 saakka hyvänä tai kohtalaisena. Tilanne on kuitenkin palveluiden saatavuuden osalta heikentynyt loppuvuodesta 2021. Erityisesti henkilöstön riittävydessä on lähes koko mittaus historian ajan ollut huolestuttavia ja vaikeutuneita tilanteita kasvavalla trendillä. Tilanne on pitkin syksyä kiristynyt niin, että vain vajaa viidesosa vastanneista katsoo, että henkilöstöressurssien suhteen ei ole ongelmia. Huolestuttavana tai kriittisenä tilannetta pitää palvelujärjestäjistä nyt jopa vajaa kolmannes.

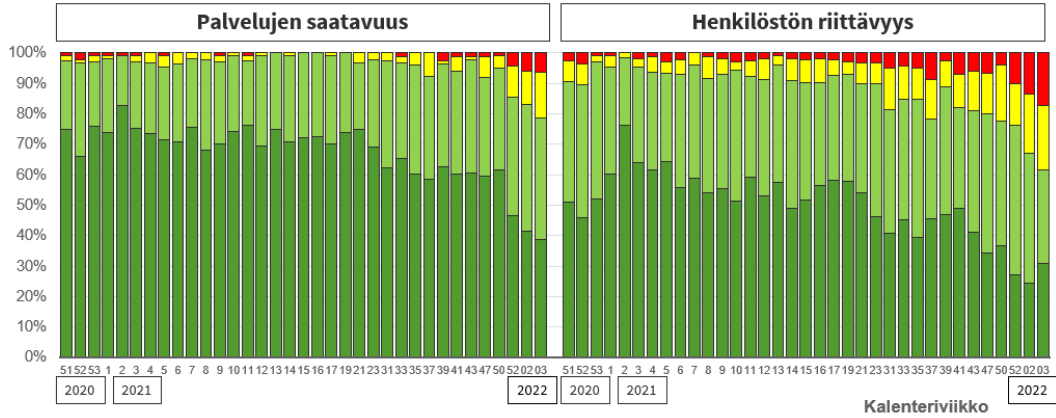

Kuvio: lääkäiden henkilöiden kotiin annettavat sosiaalihuollon palvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys perusterveydenhuollon palvelujärjestäjien arvioiden mukaan kyselyviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautiset asumispalvelut kotihoiton tapaan kriisiytymässä

Eeva Reissell, Marko Grönholm ja Pekka Rissanen

Sosiaalihuollon iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisissa asumispalveluiden saatavuus on heikentynyt syksyn 2021 aikana. Erityisesti henkilöstön riittävyys on iäkkäiden kotihoiton tapaan kriisiytynyt. Viimeaikaiset mittaukset osoittavat kasvavia trendejä huolestuttavien ja vaikeutuneiden tilanteiden suhteen ja palveluiden tilaa pitää järjestävistä tahoista vain harva hyvänä.

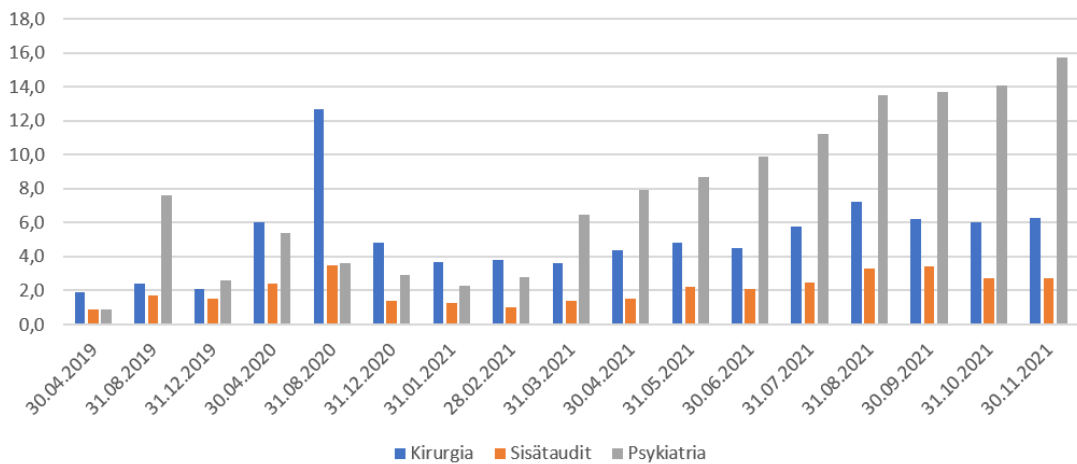

Kuvio: Iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisten asumispalvelujen saatavuus ja henkilöstön riittävyys perusterveydenhuollon palvelunjärjestäjien arvioiden mukaan kyselyviikoittain vuosina 2020-2022. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus – hoitoonpääsy

Eeva Reissell ja Pekka Rissanen

Erikoissairaanhoidon kiireetöntä hoitoa odottavien tiedot on raportoitu kolmasti vuodessa THL:n tietokantoihin ja vuodesta 2021 lähtien tiedot päivitetään kuukausittain aina kuukauden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneiden prosenttiosuus on jonotietojen perusteella noussut vuoden 2021 aikana erityisesti psykiatrian erikoisalalla.

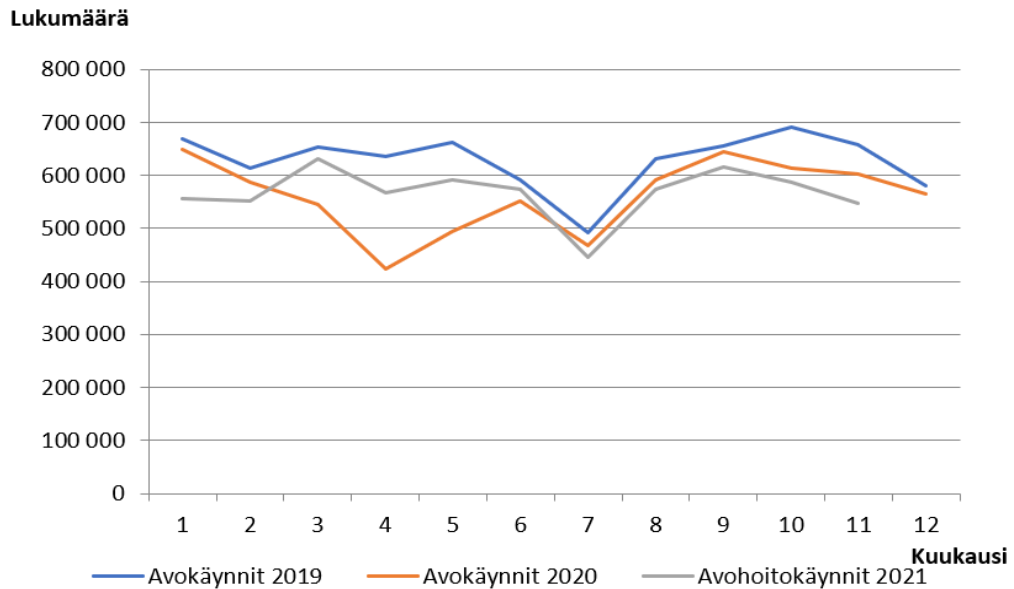

Kuvio: Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy yli puoli vuotta odottaneiden osuus kirurgian, sisätautien ja psykiatrian erikoisalalla. Lähde: THL, Hoitoonpääsy erikoissairaanhoidossa. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

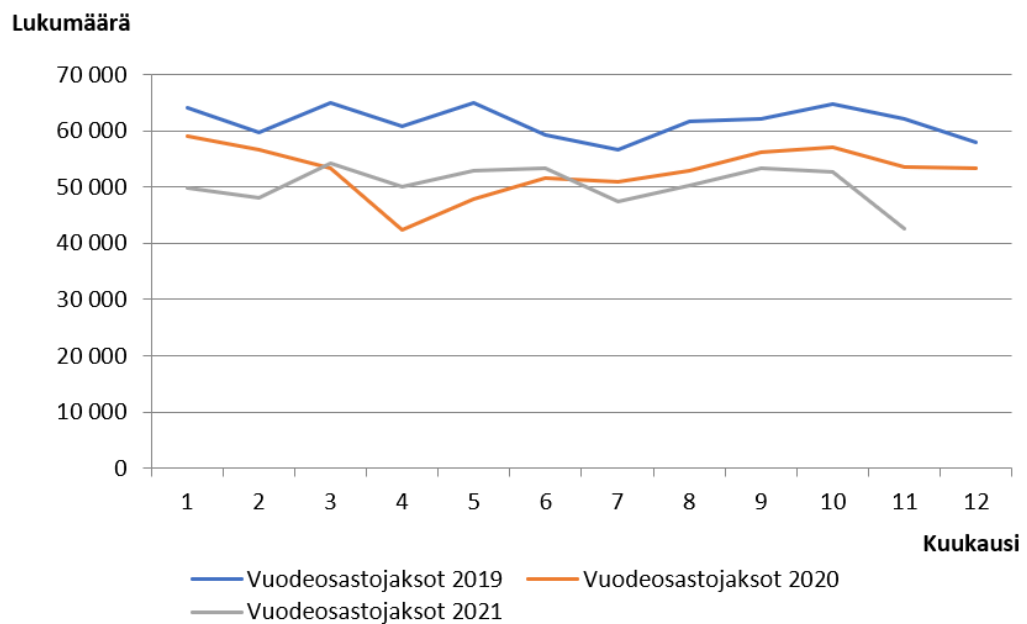
Somaattisen erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus

Eeva Reissell ja Pekka Rissanen

THL ryhtyi keräämään keväällä 2020 julkisen erikoissairaanhoidon tietoja Hoitoilmoitusrekisteriin (Hilmoon) päivittäin kaikista Manner-Suomen sairaanhoitopiireistä. Vuosien 2020 ja 2021 ennakkotiedot on julkaistu ja niiden avulla voidaan arvioida koronaepidemian aikaista palveluiden käyttöä. Somaattisen erikoissairaanhoidon avo- ja vuodeosastohoidon käynneissä on havaittavissa syksyllä 2021 laskua verrattuna vuosiin 2019 ja 2020 erityisesti vuodeosastohoidon osalta. Vuoden viimeisiä seurantatietoja ei ole kuitenkaan vielä käytettävissä.

Kuvio: Avohoidon käynnit julkisessa somaattisessa erikoissairaanhoidossa kuukausittain vuosina 2019-2021. Lähde: THL, Terveyspalvelut/ennakkotieto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

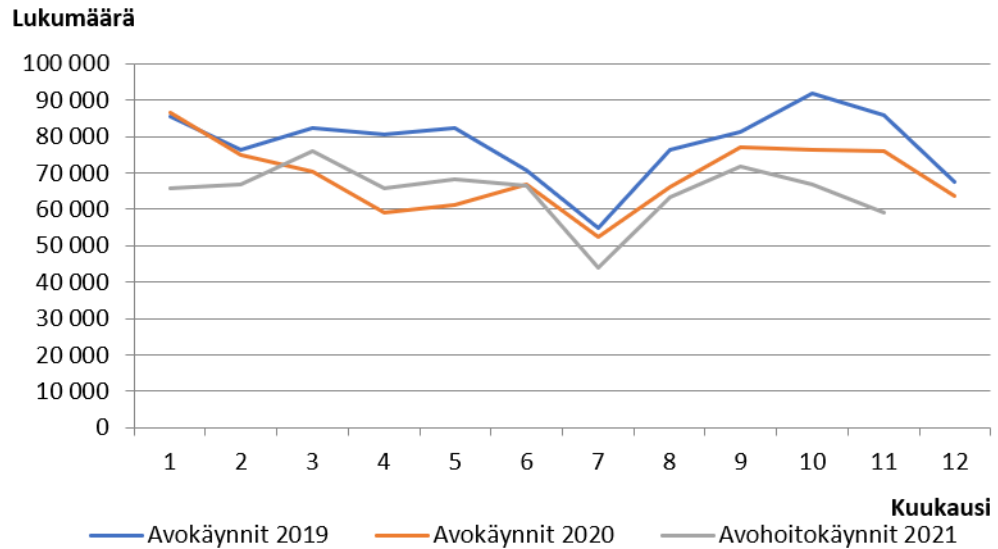

Kuvio: Vuodeosastohoitojaksot julkisessa somaattisessa erikoissairaanhoidossa kuukausittain vuosina 2019-2021. Lähde: THL, Terveyspalvelut/ennakkotieto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

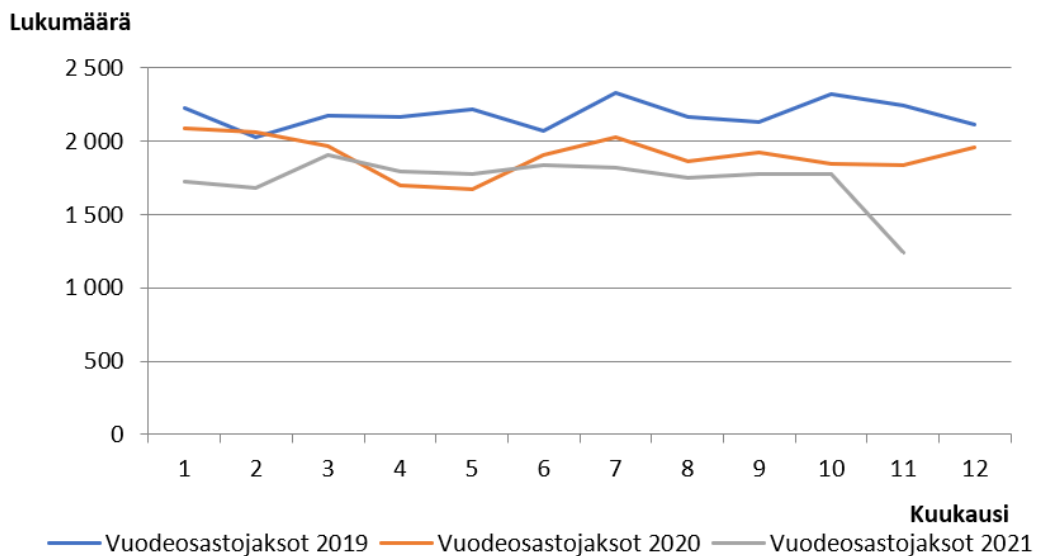
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuus

Eeva Reissell ja Pekka Rissanen

Somaattisessa erikoissairaanhoidossa havaittu trendi vähäisempään palveluiden käyttöön vuonna 2021 verrattuna vuoteen 2020 ja erityisesti pandemiaa edeltävään vuoteen 2019 on nähtävissä myös mielenterveyspalveluissa.

Kuvio: Avohoidon käynnit julkisessa psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa, ≥ 23 -vuotiaat, kuukausittain vuosina 2019-2021. Lähde: THL, Terveyspalvelut/ennakkotieto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Kuvio: Vuodeosastohoitojaksot julkisessa psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa, ≥ 23 -vuotiaat, kuukausittain vuosina 2019-2021. Lähde: THL, Terveyspalvelut/ennakkotieto. Päivitetty verkkosivuille 27.1.2022.

Työttömyysturvan ja perustoimeentulotuen tarve väheni tai pysyi ennallaan vuonna 2021 edellisvuoteen verrattuna

Laura Kestilä

Kelan tietojen mukaan työttömyyteen ja mataliin tuloihin liittyvien etuuksien tarve väheni tai pysyi ennallaan vuonna 2021. Tartuntatautipäivärahan tarve moninkertaistui.

Vuoden 2021 aikana työttömyysturvaa maksettiin yhteensä noin 356 000 henkilölle. Heistä yrittäjien työmarkkinatuen saajia oli 32 000. Kaikkien työttömyysturvaa saavien määrä laski edellisvuodesta 14 prosentilla. Työttömyysturvan saajia oli kaikissa ikäryhmissä vähemmän kuin vuonna 2020 ja nuorimmassa 18-24-vuotiaiden ikäryhmässä myös vähemmän kuin vuonna 2019.

Perustoimeentulotukea maksettiin vuonna 2021 yhteensä 379 000 henkilölle 268 000 kotitaloudessa. Sekä tukea saavien kotitalouksien (- 20 000) että henkilöiden (- 38 000) määrä väheni edellisestä vuodesta. Perustoimeentulotuen saajia oli kaikissa ikäryhmissä vähemmän kuin vuonna 2020 ja ainoastaan 35-44-vuotiaiden miesten ryhmässä enemmän kuin vuonna 2019. Suurin ero (yli -10 %) edellisvuoteen oli 18-24-vuotiaiden miesten sekä 18-34-vuotiaiden naisten ryhmissä.

Vuoden 2021 aikana sairauspäivärahaa maksettiin yhteensä 305 000 henkilölle, mikä on noin 10 000 enemmän kuin vuonna 2020. Saajia oli suunnilleen saman verran kuin vuonna 2019. Tartuntatautipäivärahan saajien määrä moninkertaistui edelleen ja sitä maksettiin vuonna 2021 jo lähes 127 000 henkilölle. Saajia oli siis noin 100 000 enemmän kuin vuonna 2020. COVID-19-diagnoosilla maksetuista sairaus- ja tartuntatautipäivärahoista voi lukea lisää [Kelan tutkimusblogista](#).

Lähde ja lue lisää: Kela, https://koronamittarit.kela.fi/2022/01/2021_vuosi_fi/